

Redaktör: Lars Eklund

sydasien

politisk och kulturell tidskrift

Bilaga
till
3/87

AFGHANISTAN

Diplomatiska initiativ

Sovjetunionen förefaller berett att ställa upp på en rundabordskonferens för fred i Afghanistan. Konferensen skulle vara öppen för USA, Pakistan, Sovjet, Kabulregimen samt representanter för mujahideen (gerillan). I en intervju för italienska kommunistpartiets tidning l'Unita säger sig Gorbachov vara villig att acceptera den landsflyktige kung Zahir Shah (störtad 1973, nu bosatt i Rom) som ledare för en blivande koalitionsregering i Kabul.

Idén att lansera Zahir Shah är dock inte okontroversiell bland de afghanska flyktingarna. De extrema fundamentalisterna, speciellt Hizb-e-Islam under Gulbuddin Hekmatyars ledning motsätter sig starkt kungen, liksom Pakistan hittills varit negativt inställt. (FEER 11/6)

Gerillaattacker

Den afghanska gerillan har aldrig varit starka-

Zahir Shah.

re än nu, och en rad framgångsrika attacker har genomförts mot de sovjetiska och afghanska regeringsställningarna. Vid två tillfällen i våras angrep dessutom gerillaförband gränsposteringar inne på sovjetiskt område, i delrepubliken Tadjikistan kring Piandzhfloden. Tadjikistan, Sovjets ledande producent av bomull, har stor släktskap med Afghanistan vad gäller språk, kultur och religion. (FEER 21/5)

Notiser från Sydasien

Sammanställning: Lars Eklund och Thomas Bibin (Sri Lanka)

Från baserna i Pakistan är det nära till sovjetrepubliken Tadjikistan, där afghansk gerilla slagit till mot gränsposteringar. Ill: Far Eastern Ec Review.

BANGLADESH

Fortsatt bistånd

De västliga givarländerna ledda av Världsbanken har utlovat ett totalt ekonomiskt bistånd till landet på 1,95 miljarder US-dollar för budgetåret 87-88. Det är en viss ökning mot föregående år, framför allt beroende på ökade insatser av Kanada.

USA:s president Reagan har i ett brev till president Ershad försäkrat om fortsatt stöd till landets ekonomiska utveckling. (FEER 7/5)

Radioaktiv mjölk

En diplomatisk tvist har uppstått mellan Bangladesh och Polen, sedan analyser gjorda av Bangladeshs Atomenergikommission visat höga halter radioaktivitet i torr mjölkpulver från Polen. Mjök som inte gått att sälja till andra utvecklade länder efter Tjernobylyckan har i stället exporterats till bl a Bangladesh.

Polen förnekar att mjölken är farlig, och har svarat med hot om att stoppa Polens import av te som är av stor betydelse för Bangladeshs ekonomi. (FEER 21/5)

Oppositionen enas

En ny lag antogs den 12/7 av parlamentet om att armerepresentanter ska sitta med i samtliga landets distriktsråd jämsides med de av folket valda representanterna. Beslutet har fått oppositionspartierna att åter sluta leden. Den av Awami-partiet ledda 8-partialliansen och den av Bangladesh National Party, BNP, ledda sju-partigruppen manade för första gången sedan parlamentsvalet 1986 till gemensamma protestaktioner mot den nya lagen. Fackföreningar och studenter gick ut på gatorna och protesterade. En heldags och två halvdags generalstrejker genomfördes i början av juli. (FEER 23/7)

INDIEN

Gurkhaland

Agitationen för en egen nepaliskpråkig stat i Darjeelingområdet fortsätter oförminskat. Ständiga strejker och bandhs lamslår det förut så populära turistmålet, där nu hotellen står tomma. Separatisterna som leds av organisationen GNLF under f d korpralen Subhas Ghising's ledning vägrar förhandla med myndigheterna i Västbengalen, utan kräver att få förhandla direkt med centralregeringen i Delhi. Representanter för GNLF har också mottagits av inrikesminister Buta Singh vid flera tillfällen men utan att några löften getts om att deras krav ska tillmötesgås.

Den 20/6 inledde GNLF en 13-dagars total generalstrejk, som åtföljdes av en mängd våldsdåd. Polismän dödades, ämbetsbyggnader i Darjeeling brändes ned och vägar skars av. Aktionen som sades vara en "do or die"-aktion avbröts den 28/6 sedan nya löften om förhandlingar getts från Delhi. Den västbengaliska administrationen tvingades införa undantagstillstånd för att komma till rätta med våldet, och flera ledande GNLF-aktivister arresterades.

Uppgifter tyder på att det alltmer välorganiserade våldet och de välplanerade sabotageaktionerna är ett resultat av att f d soldater i brittiska arméns gurkharegementen numera tränar GNLF-aktivister. (India Today 15/7, Statesman Weekly 11/7)

Krigshot

Spänningen mellan Indien och Kina har stigit kraftigt sedan kinesiska armén posterat trupper i ett omstritt område längs gränsen mellan den indiska delstaten Arunachal Pradesh (öster om Bhutan) och det kinesiska Tibet. Uppgifter i Tibet har förekommit om stridigheter. Kina har dessutom försäkrat sig om att Bangladesh i händelse av krig inte kommer att tillåta transitering av indiska trupper genom landet, trots att Bangladesh och Indien har ett avtal därom.

I all tysthet håller Indien på att utveckla ett militärt samarbete med Vietnam, riktat mot Kina. I april besökte en indisk militärdelegation under ledning av arméstabschefen General K Sundarji Vietnam. Man studerade den vietnamesiska stridstaktiken vid bergsavsnitten av gränsen till Kina. (FEER 14/5)

Presidentstyre i Punjab

Terroristdåden i Punjab fortsatte i oförminskad skala under våren, och därtill inledde extremisterna en kampanj mot all spritförsäljning i staten. Spritbutiker brändes ned. Under förövändning att den av Akali Dal partiet ledda delstatsregeringen inte lyckats stoppa terrorismen avsattes regeringen under chefsminister Surjit Singh Barnala den 11/5 av Rajiv Gandhi. Delstaten ställdes åter under direkt centralt styre under ledning av guvernör Siddharta Shankar Ray, och 800 sikhiska militanter arresterades omgående, däribland några av ministrarna i den avsatte chefsministerns kabinett. Totalt 2 000 sikhiska militanter befinner sig därmed bakom låsta dörrar. (FEER 28/5)

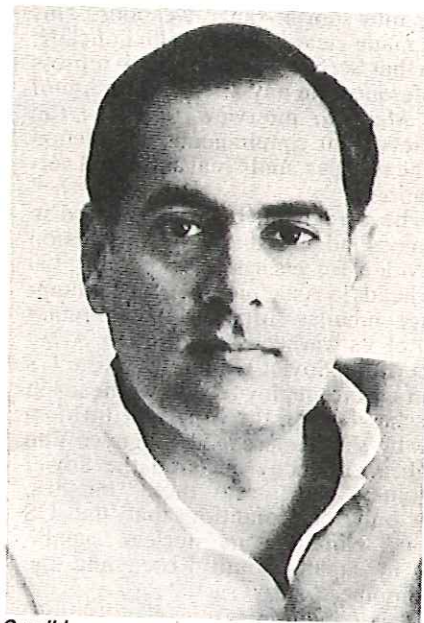
Svidande valförlust

Det verkliga motivet bakom Rajiv Gandhis avsättande av den valda Akali Dal-regeringen i Punjab anses vara ett försök att rädda Kongresspartiet från att förlora delstatsvalet i grannstaten Haryana som hölls den 18/6.

Trots detta led partiet en brakförlust i delstatsvalet, Congress(I)-regeringen under chefsminister Bansi Lal föll. Bondepartiet Lok Dal(B) — B står för Bahuguna-gruppen — och det hinduiska högerpartiet Bharatiya Janata Party, BJP, som slutit valallians tog 80 proc av platserna i det nya delstatsparlamentet, med Lok Dal(B) ensamt säkrande en 2/3 majoritet eller 87

platser. Congress(I) erövrade endast 5 mandat, de båda kommunistpartierna ett vardera.

Den nya regeringen i Haryana är ännu mera negativ till det s k Punjab-avtalet än den gamla. Ny chefsminister för Lok Dal(B) är Devi Lal.

Gandhi

Nya bussmassakrer

Ingen minskning av terrordåden i Punjab trots införandet av presidentstyre. I stället genomförde sikhiska extremister ännu djärvare och ännu grymmare våldsdåd än någonsin tidigare. Den 6-7 juli massakrerades inte mindre än 72 hinduiska busspassagerare inom loppet av 24 timmar. En buss full med pilgrimer på väg till Rishikesh kapades i Punjab och alla passagerarna sköts. Strax efter kapades två bussar i grannstaten Haryana och fler sköts. Khalistan Commando Force tog på sig ansvaret.

Massakrerna möttes av upprörda stämningar bland hinduer. Generalstrejk utlystes i Delhi, en sikhisk helgedom brändes ned och enstaka sikhier misshandlades. Till skillnad mot 1984 efter mordet på Indira Gandhi stoppade dock polis och militär hämnare från att svara med massakrer på sikhier i Delhi.

Terrorister greps

Två sikhier som misstänks för mordet på Indiens arméchef general Vaidya samt parlamentsledamoten Lalit Maken 1985 har gripits i USA. De båda sikherna, Sukhminder Singh och Ranjit Singh Gill, som länge varit eftersökta har begärts utlämnade till Indien. Stjärnadvokaten Michael Kunstler i New York har dock engagerats för att försöka hindra en utlämning. Pengar därför tillhandahålls av Sikh Cultural Society. (India Today 15/6)

Goa ny delstat

Den 11/5 blev den f d portugisiska kolonin Goa (införlivat med Indien 1961) på Indiens västkust landets 25:e delstat. Därmed tillmötesgicks ett krav som i vintras ledde till våldsamma upplopp i Goa.

Bara under våren i år har Indien fått tre nya delstater: Tidigare i år förklarades Mizoram och Arunachal Pradesh, båda i Indiens nordöstra hörn, som fullvärdiga stater.

De små kustenklaverna Diu och Daman, som tidigare hörde till Goa, förblir unionsterritorier. (Statesman Weekly 16/5)

Pengar i Schweiz

Efter alla mutskandaler växer nu oppositionens kritik mot den rådande korruptionen. Den f d finans- och försvarsministern V P Singh står i spetsen för kampanjen.

En rapport från IMF, Internationella Valutafonden, från 1986, hävdade att rika indier har 1 miljard US-dollar på hemliga bankkonton i Schweiz, och att detta bara är toppen på ett isberg av svarta pengar. Det förmodas att hundratals miljoner dollar varje månad strömmar ut ur Indien till skatteparadis som Bermuda, Cayman Islands, Hong Kong, Bahrein och US offshore. (FEER 16/7)

Rupeen försvagas

Ända sedan Indien erhöll sitt väldiga lån från IMF för 6 år sedan, på 5 miljarder dollar, och samtidigt tvingades att öppna sin ekonomi och devalvera för att göra indiska exportvaror konkurrenskraftigare, har den indiska rupeen fallit i

Har du lust att jobba med SYDASIEN

Eller vill du vara med i annan verksamhet som SYDASIEN-KOMMITTÉERNA i Sverige bedriver?

Är du intresserad av vad som händer och sker i länderna i södra Asien-Indien, Sri Lanka, Afghanistan, Bangladesh, Pakistan, Nepal, Bhutan och Maldiverna. Vill du dessutom vara med och sprida information i Skandinavien tillsammans med likasinnade?

I så fall är du välkommen i vårt gäng. Kommittéer finns i Stockholm, Göteborg och Skåne, men även om du bor på andra orter är du välkommen som medlem. Kontakta någon av nedanstående representanter.

Som medlem i en av de tre kommittéerna är du med om att producera vart tredje nummer av SYDASIEN. Därutöver ordnar kommittéerna studiecirkel och offentliga möten.

Sydasienskommittén i Stockholm

Gerard Rikken
Ringvägen 9 A
117 26 Stockholm
Tel 08-68 43 71

Sydasienskommittén i Göteborg

Thomas Bibin
V Bodarnevägen 3102
441 60 Alingsås
Tel 0322-511 77

Sydasienskommittén i Skåne

Göran Djurfeldt
Kullavägen 3
230 02 Åkarp
Tel 040-46 08 95

Sydasienskommittéernas gemensamma plattform: Sydasienskommittéerna i Sverige har som mål att sprida information om situationen i Sydasiens och att stödja de krafter som bekämpar imperialismen, det politiska förtrycket och underutvecklingen i området. Kommittéerna är fristående från politiska partier och grupperingar i Sydasiens och Sverige.

värde. På sex år har rupeen fallit 40 % i förhållande till US-dollar, 10 % mot det brittiska pundet, 60 % mot japanska yen och 15 % mot franska franc. Men Världsbanken är ännu inte nöjd, man kräver att Indien ska devalvera ytterligare 25 %. (India Today 15/6)

Livsfarlig trafik

1986 dog inte mindre än 40 000 människor i trafiken i Indien, jämfört med 24 600 år 1980. Antalet skadade i trafiken under 1986 var 175 000! Framför allt fotgängare och cyklister drabbas.

Vart 42:a fordon i Indien är inblandat i en olycka under ett år, säger statistiken — mot vart 100:e i USA och Europa. Än värre är att dödligheten i trafiken är 20 gånger större än i utvecklade länder. Av alla som dör i Indien under ett år svarar trafikdöden för 2,5 procent (och i åldern 5-44 år hela 10 procent). I en intervjuundersökning erkände öppet 63 procent av alla tillfrågade att de struntar i alla trafikregler! (India Today 15/5)

NEPAL

Lokala val

De lokala by- och stadspanchayatvalen i april blev en stor förlust för oppositionen inom Nepali Congress, vars kandidater förlorade i 85 % av alla valkretsar. Förlusten i de partilösa lokalvalen var än mer anmärkningsvärd då man förlorade även i sina starkaste fästen, bortsett från Kathmandu där man lyckades erövra borgmästarposten. Regeringsstödda kandidater vann i 65 % av valkretsarna, och vänsterkandidater i 20 %. 1991 hålls nationella val i Nepal.

Ökad produktion

Nepal har inlett en 13-årsplan för att fördubbla jordbruksproduktionen i landet till år 2000. Stora investeringar ska göras i konstgödning, bevattning och lån till småbönder. Vidare ska man stimulera fiske, kreaturskötsel, frukt- och grönsaksodling. Dessutom ska man satsa på alternativ energi såsom biogas. Satsningen beräknas kosta ca 22 miljarder rupees, av vilka man hoppas hälften ska komma från utländska långivare.

Den årgamla regeringen under premiärminister Marich Man Singh bygger för övrigt sin årsbudget för 87-88 till mycket stor del på utländska lån och ekonomiskt bistånd. (FEER 30/7)

PAKISTAN

Hyra av Awacs

Islamabad har begärt av USA att få hyra avancerade luftburna radarvarningsflygplan, s k Awacs, med amerikanska besättningar. Motivet är de ständiga flygräderna av afghanska plan in på pakistanskt territorium. Innan de pakistanska F16-jaktplanen hunnit lyfta från sina baser har de afghanska planen redan fullbordat sina uppdrag. Att köpa Awacs-plan av USA skulle innebära en leveranstid på 2-3 år, nu hoppas man få hyr-planen snabbare.

Hotet från Afghanistan/Sovjet har lett till ett massivt militärt stöd från USA till Pakistan. I år har kongressen beviljat ett hjälppaket till Pakistan på 4 miljarder US-dollar, fördelat på 6 år. (FEER 14/5)

Terrordåd

En rad terrordåd skakade Karachi under början av juli. Den 14/7 krävdes 73 människoliv i ett bombattentat i centrala Karachi. Dåden är de värsta som inträffat i landets historia. President Zia-ul Haq anklagar agenter för regimen i Afghanistan för att ligga bakom dåden. Tidigare har liknande bombdåd inträffat i Peshawar och Quetta.

Uppgifter tyder på att det är agenter ur den afghanske ledaren Najibullahs säkerhetstjänst Khad som utfört dåden. Orsaken är att man dels vill diskreditera de afghanska flyktingarna i Pakistan, dels att man vill hindra en förhandlingsuppgörelse mellan Sovjet och Pakistan som skulle innebära att Sovjet drog tillbaka sina trupper från Afghanistan. (FEER 30/7)

Najibullah

Kärnkraftssamarbete

Frankrike och Pakistan har kommit överens om att återuppta samarbetet kring kärnkraftsutbyggnaden, och Frankrike ska leverera en kärnreaktor. Tvisten kring det franska beslutet om att vägra leverera en anläggning 1978 är på väg att lösas. Frankrike ska betala kompensation samt sälja stridsflygplan på kredit. Orsaken till att samarbetet bröts 1978 var uppgifter om att Pakistan höll på att utveckla egna kärnvapen. (FEER 28/5)

Brittiska samväldet

Pakistan som lämnade det brittiska samväldet i början av 70-talet efter det indisk-pakistanska kriget 1971 då Bangladesh frigjordes, har uttryckt önskemål om att åter få ansluta sig. Vid årets samväldskonferens i Ottawa, Canada, kommer Sri Lanka att ta upp frågan. Indien kommer dock troligen att motsätta sig det hela. (FEER 14/5)

FEER = Far Eastern Economic Review, Hong Kong

Avsändare? Vem? Jag?

Det kommer oroväckande många postgiroinbetalningskort utan avsändare till SYDASIEN. Ibland kan Länsstyrelsen hjälpa till men det tar tid och kostar telefonpengar. Och har ni betalt över disk på posten så är det bom stopp.

För att inte tala om alla dem som flyttar utan att skicka adressändring...

SRI LANKA

Krig och fred

Den lankesiska dödsdansen fortsätter i sitt eviga kretslopp. Sprängningen av en buss på Långfredagen och på busstationen i Colombo några dagar senare när totalt över 230 civila singaleser dödades antas vara represalier för flygbombningar och granatbeskjutning av Jaffna-området i norr som krävt ett stort antal civila offer bland tamilerna. Beskjutningarna där sker urskillningslöst. Sjukhuset i Jaffna har träffats flera gånger med många döda som resultat. I slutet av mars, t ex, träffades sjukhuset vid en flygattack och 25 människor fick sätta livet till. Tempel och vanliga boningshus träffas dagligen.

Tamil-militanterna har nekat till att ha haft med bomben på Colombo busstation att göra.

— Varför anklagar ni oss för att döda oskyldiga civila singaleser när den lankesiska armén under senare år dödat uppemot 20 000 oskyldiga civila tamiler? säger EROS' talesman V Balakumar. Balakumars siffra tros dock vara i högsta laget. 8 000 dödade civila bland tamilerna anses vara en troligare siffra. Man tror att det dödas tio civila tamiler för varje dödad civil singales.

Påskmassakrerna gav i alla fall regeringen en förevändning att lägga fredsförslaget från den 19 december åt sidan och inleda ännu en militär offensiv mot Jaffna-området. I flygblad uppmanades folk att söka skydd i skolor och tempel som sen inte förskonades från bomber och granater. De civila offren blev många, men få och nödvändiga enligt säkerhetsminister Athulatumdali.

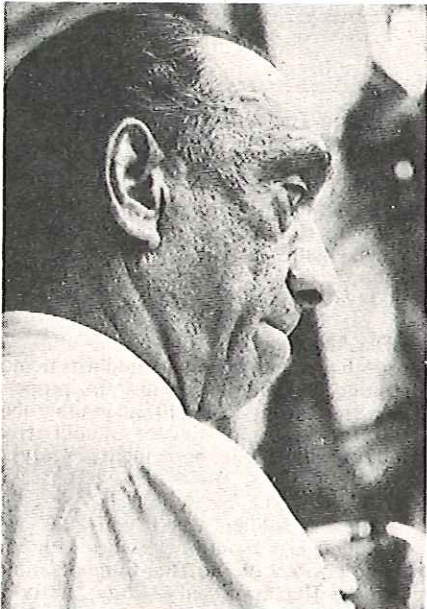
Militära källor har talat om ett hårt motstånd och att man opererat över ett begränsat område. Man använder heller inte ordet 'seger', men väl 'framsteg'. 'Operation Befrielse' var offensivens namn.

I början av juni steg konflikten upp till en högre nivå när ett indiskt militärtransportplan eskorterat av jaktplan flög över Jaffna-halvön och släppte ner förnödenheter till den belägrade befolkningen. Protesterna i Colombo blev häftiga.

Överflygningen var ett besked till Colombo och övriga världen att Indien är berett att betala ett pris för sina 'nationella och säkerhetsinriktade intressen' i söder. Indien tänker inte acceptera att Sri Lankas flygvapen bombar tamilområden för att få en militär lösning i stället för en politisk.

De internationella reaktionerna kan tydas som att Indiens aktion var en framgång. Kritiker var som väntat Pakistan ('beklagligt övergrepp'), Kina ('inblandning'), Bangladesh, Nepal och Maldiverna. Men till det regerande UNPs besvikelse blev Sri Lankas stöd i väst obefintligt. I England och Japan kommenterades inte saken medan en diplomat i USA beklagade att fredssamtalen mellan Indien och Sri Lanka inte lyckats och att Indien 'sett sig tvingat' att flyga in förnödenheter. EG uttryckte för sin del bara en from förhoppning att förhållandena mellan de båda länderna skulle bättras. Sovjets Gorbachev sa för sin del att 'Vi förstår precis Indiens hållning gentemot Sri Lanka'.

I slutet av juli var det så dags för ännu ett fredsförslag. Nyheten den här gången är att förslaget ger en möjlighet att knyta ihop den norra och östra provinsen, något som Colombo hittills bestämt vägrat. Förslaget har inledningsvis formulerats som ett avtal mellan Indien och Sri Lanka.

Jayewardene

VIJITHA YAPA

Parlamentsvalen skjuts upp igen?

Under ett möte med det regerande UNP i april förklarade president Jayewardene att parlamentsval knappast kan genomföras förrän krisen i landet är löst.

— Allmänna val är liksom min avgång till föga hjälp i försöken att lösa landets kris, sa presidenten. Att avgå vore fejt och dumt.

Detta är första gången som regeringen ger sin syn på de val som ska hållas i augusti 1989, sex år senare än vad som en gång var lagstadgat. I sitt tal på mötet nämnde presidenten en folkomröstning om terrorismen som ett möjligt alternativ. Det var just en folkomröstning 1982 som fick ersätta 1983 års allmänna val och som gjorde att det regerande UNP kunde behålla sin 5/6-dels majoritet i parlamentet.

I juni gick sex oppositionspartier samman med det förra regeringspartiet SLFP i spetsen för en bojkott av planerade lokala val i norr och öster.

— Kan man hålla lokala val i stridsområdena finns absolut inga skäl att ställa in de allmänna valen, säger sexpartigruppen, som förutom SLFP också innehåller CP, SLMP, MEP, NSSP och DWC. SLFP har också föreslagit gruppen att bojkotta parlamentet. Dessutom röstade man emot en förlängning av undantagstillståndet "eftersom regeringen inte använder det mot terrorismen i norr utan för att trakassera folk i övriga landet". SLFP har också meddelat i parlamentet att den bomb som i påskas dödade ett stort antal människor på busstationen i Colombo inte nödvändigtvis hade placerats ut av tamilska terrorister. Det uppfattades av många som en antydning om att det kunde vara fråga om provokatörer på regeringssidan.

— UNP behöver terrorismen för att överleva, sa SLFP-ledaren Mrs Sirimavo Bandaranaike under den första presskonferensen på många år i partihögkvarteret.

Skuldrekord!

Den lankesiska statskulden var rekordhögt vid årsskiftet, 130 miljarder rupier. Detta kan jämföras med 1986 års BNP som beräknas till 176 miljarder eller med 1987 års statsbudget på 72 miljarder rupier.

Lite drygt hälften av statskulden är utlandsskulder.

Vem skrubbar vems rygg?

Enligt Colombo-tidningen Daily News uttryckte den svenska regeringen sin bestörtning efter terrordåden i påskas mot en buss utanför Trincomallee och på busstationen i Colombo. I ett brev till Sri Lankas Stockholmsambassadör Lal Kurukulasuriya skriver utrikesminister Sten Andersson att terrorn aldrig kan lösa några problem och att förhandlingar mellan de inblandade måste till. Utrikesdepartementets Finn Bergstrand uttryckte sin regerings sympatier för sina lankesiska kollegor i ett telefonsamtal till Mr Kurukulasuriya.

Från Madras meddelas att lankatamilernas demokratiskt valda parti, TULF, aldrig hört av den svenska regeringen i liknande sammanhang. Den svenska regeringen har till skillnad från andra västländer inte ens några informella kontakter med oss, meddelar TULFs partiledning.

Sverige har också dragit på sig kritik för sin hårda linje gentemot flyktingar från Sri Lanka och för att man härifrån utvisar/avvisar tamiler direkt till Sri Lanka. Under åren 1983 till och med första halvåret 1987 fick 26 lankeser flyktingtillstånd i Sverige medan det fram till 1986 fattats 87 beslut om utvisning eller direktavvisning av lankeser från Sverige. I skrivande stund finns det 20 lankesiska flyktingärenden hos regeringen och dessutom ett 60-tal hos Invandrarverket som väntar på att bli avgjorda. De flesta asylsökande kom under 1985 och så gott som alla är tamiler.

Antalet asylsökande tamiler i Sverige är mycket få jämfört med många andra västländer. Tamilerna är den största nya flyktinggruppen i Väst. Sveriges rykte som flyktingland för lankeser förbättrades inte av avslöjandena i våras att den svenska ambassaden T-märkt visumansökningar från tamiler. Omdömeslöst och olustigt, sa diskrimineringsombudsmannen Peter Nobel och jämförde med J-märkningen av judarnas pass på 30-talet.

På Invandrarverket bekräftar man T-märkningen, men man meddelar att den nu upphört sen invandrarminister Georg Andersson bett UD instruera sin personal i Colombo att sluta med den. Invandrarverket har tidigare dock meddelat SYDASIEN att tamiler till skillnad från singaleser har mycket svårt att få visum till Sverige "eftersom risken att de kan tänka sig stanna här är så stor". Och namn och modersmål anger etnisk tillhörighet med få undantag.

Singalesiska militanter massarresterade

I slutet av juni arresterade polisen 120 JVP-are i en brett upplagd räd i Colombo. JVP är ett radikalt, ungdomsdominerat parti bland singaleserna. JVP, som också är anti-tamilskt, leds av Rohan Wijeweera, känd som ledare för det s k ungdomsupproret 1971. Wijeweera har dock undgått arrestering den här gången, men nu sitter totalt 500 JVP-are hos polisen eller i fängelse.

Nytt parti bildat

Ett nytt parti har bildats i Sri Lanka, EJLP, (Eksath Lanka Jatika Pakshaya). Bland grundarna finns flera från regeringspartiet UNP och dessutom Rukman Senanayake, sonson till landets förste premiärminister D S Senanayake. Rukman Senanayake sa vid bildandet att de fri- och rättigheter som hans farfar vann åt Sri Lankas folk har urholkats och att ingen längre skyddar folket från död och förstörelse. Partiet anses vara konservativt och för den parlamentariska demokratin.

Sovjet bistår

Sovjetunionen har undertecknat ett biståndsavtal med Sri Lanka. Avtalet ger 75 miljoner dollar att användas i Mahaweli-projektet som hittills betalats till 85 % av Världsbanken och västliga biståndsgivare. Projektet i sin helhet löper på 40 miljarder dollar.

Adoptionsstopp!

Den 4 juni meddelades det från Sri Lanka att alla utländska adoptioner stoppats.

Sri Lanka är ett av de största givarländerna för svenska adoptioner. 1986 kom det 274 barn därifrån och sedan 1976 har ca 3 000 barn kommit från Sri Lanka till Sverige.

Bakgrunden till adoptionsstoppet är en intensiv debatt i Sri Lanka med många anklagelser om barnhandel. Inför stoppet slog myndigheterna också till mot Niel Silva, den man som under senare år förmedlat flest barn till Sverige genom Sri Lanka Barns Vänner (se SYDASIEN nr 3/84).

De som redan inlett sina adoptioner, dvs fått sina ansökningshandlingar inlämnade på den lankesiska ambassaden, får dock fullfölja dessa.

Teckning: Ravishankar (Indian Express)

I tider av intern kris har den indiska statsledningen alltid satsat på utrikespolitiken i stället. Idag handlar det om Boforsaffären och anklagelser om korruption som Rajiv Gandhi söker avvärja genom intensiv diplomatisk verksamhet i Sri Lanka-konflikten.

Indisk festival i Sverige

I skuggan av den gigantiska Indiska kulturfestival som sedan den 3 juli pågår i Sovjetunionen, och som kommer att vara ett helt år, får vi även här i Sverige under hösten tillfälle att möta indisk kultur i form av artister och utställningar. Indiska manifestationer äger rum i Stockholm, Göteborg, Lund samt Umeå, med början i Stockholm den 21 augusti.

Stockholm: Invigning den 21 aug följs av en väldig Mela (Indisk folkfest) i Kungsträdgården, med hundratals artister, dansare, akrobater, dockteater, indisk mat, fyrverkerier och mycket annat under tre dagars tid.

Konserter med kända indiska musiker äger rum under tiden fram till november. Bhimsen Joshi sjunger klassiskt på Stadshuset den 22/8, senare bjuds konserter med Debu Chaudhry, S Balachander, Ram Narain och Hari Prasad Chaurasia, liksom dansuppträdanden av grupper företrädande Margi Kathakali, Kathak samt Bharatnatyam-stilarna.

Indiska utställningar arrangeras på Kulturhuset, Etnografiska Muséet, Östasiatiska, Dansmuséet och Musikmuséet. Vidare anordnas litteraturseminarier på universitetet och en indisk teatergrupp Charan Das Chor Habib Tanvir kommer att framträda.

Göteborg: En mindre invignings-Mela arrangeras den 28 augusti, med ett antal artister liksom en dockteatergrupp som dragplåstar. I övrigt blir det en del litteraturseminarier och poesiuppläsningar i staden under september, liksom en textiltutställning på Ma-neten.

Lund: Invigning och en Mela på Kulturen 26-27 september med artister, dans, matmarknad och hantverk, mannekänguppvisning av färgrika saris och utställning av bonader och indiska bronsavgjutningar.

Därefter kommer en rad arrangemang att genomföras i Stadshallen, som under tre veckors tid står till festivalens förfogande. Bottenplanet görs om till en indisk järnvägsstation och marknadsgata, och konserter och föredrag sker i hörsalen.

En del av artisterna som uppträder i Stockholm kommer att framträda även i Göteborg och Lund, men det är ännu oklart exakt vilka.

Umeå: Festivalen begränsas till litteraturseminarier på universitetet samt någon utställning.

Filmfestival: Folkets Bio organiserar en turné med ett antal indiska spel- och dokumentärfilmer under hösten. Samtliga filmer är så kallade nya vägen-filmer, dvs kvalitetsfilm och inte folklig dans-

och sångfilm. Regissörerna Shyam Benegal och Govind Nihalani medverkar vid filmseminarier i Stockholm.

Turnébiografer: Hagabion (Göteborg) från 25 september, Folkets Bio (Lund), datum ej fastställt, Bian (Malmö) från 23 oktober, Folkets Bio (Stockholm) från 5 oktober samt Folkets Bio (Umeå) från 16 oktober.

Filmerna:

ATT KÄRNA SMÖR, regi Shyam Benegal, 1976. Folkets Bio har fått importstöd för denna film med 90.000 kr. Svensktextad kopia klar
SUSMAN (The Essence), regi Shyam Benegal, 1986. Benegals senaste film, som han ser som en uppföljning av "Att kärna smör". Handlingen utspelas bland vävare som arbetar med hantverksmässiga metoder.

THE CHESS PLAYERS, regi Satyajit Ray, 1977. En av de bättre av Rays senare filmer. Ett historiskt drama från tiden när engelsmännen lade Indien under sig.

THE HOME AND THE WORLD, regi Satyajit Ray, 1984. Rays senaste film bygger på en roman av Rabindranath Tagore. Både ett triangelndrama och en essä om det politiska motståndet och våldet som politiskt medel.

HALF TRUTH, regi Govind Nihalani, 1983. En progressiv indisk "Dirty Harry" med Om Puri som ett slags Clint Eastwood från Bombay. Tät, stark och inte så lite rugig.

BLOOD OF BROTHERS, regi Govind Nihalani, 1985. Om en våldsam strid mellan två konkurrerande fackföreningar. Temat kretsar kring frågan om metoder och mål.

36 CHOWRINGHEE LANE, regi Aparna Sen, 1981. Skildrar en äldre kvinna ur den kvarvarande resten av engelsmän i dagens Calcutta, om hennes isolering och hur hon utnyttjas av två ungdomar.

PARAMA, regi Aparna Sen, 1985. Har blivit mycket kontroversiell bland medelklassen i Indien eftersom det skildrar en gift kvinna som har ett förhållande till en yngre man och inte känner några samvetskval för det.

PAAR, regi Goutam Ghose, 1981. Ett starkt drama om ett utfattigt par som tvingas ta arbete med att simma över en fjord kreatur över Ganges med risk för eget liv.

CHIDAMBARAM, regi G. Aravindan, 1985. En svart skildring om beroende och utnyttjande av den fattiga landsbygdsbefolkningen. Från Kerala vid Indiens sydspets.

INDIA TOURS

- Billiga flygbiljetter till: Indien, Nepal, Sri Lanka, Bangla Desh, Pakistan, Fjärran Östern och Australien.
 - Inkvartering, rådgivning.
 - Gratis kurser i indisk kultur och samhällsliv samt hindi under ABF:s regi.
 - Gruppresor till Indien och Nepal:
 - Nordindiska kulturstäder och Nepal. — Nordindiska kulturstäder och delstat Rajasthan/Expedition Kamelsafari.
 - Kashmir-Ladakh (Lilla Tibet)-trekking i Himalayas.
 - Sydindiska kulturstäder och badsemester på Kovalam Beach.
- Pris: 4 veckor = 9 300:—

Sveavägen 33, 4 tr, 111 34 Stockholm, SWEDEN
Tel. 08-20 21 39, 08-20 50 09. Telex 126 25 Condor S

ASISIEN

VAD ÄR EN NATT PÅ SHERATON JÄMFÖRT MED EN NATT I EN INDISK BY?

Vi reser i mindre grupper med lokala reseledare, åker med allmänna kommunikationer och bor enkelt för att på så vis lära känna landet och människorna. Nästan alla resor varar 5 veckor. Resorna förbereds med studiecirklar och seminarier.

NEPAL Tåg genom Indien. Vandring i små grupper mellan byar i Himalaya. Höst och vår. Ca 10 000 kr.

INDONESIEN Java, Bali och Borneo, där vi reser på floder och vandrar mellan byar. Höst, vår och sommar. Ca 14 000 kr.

RAJASTHAN "Konungarnas land" och Indiens västligaste delstat med en storslagen historia och fascinerande natur. Två resor i november-januari. Ca 11 800 kr.

Även resor till **KINA, TIBET, NATUR I SYDASIEN** och **TROPISK REGNSKOG**.

BESTÄLL PROGRAMMET

LÄS och RES

Box 208 • 133 02 Saltsjöbaden • Tel 08-717 54 40

Svåraste krisen i landets historia

Ajit Roy

Calcutta juli 1987

Indien är för närvarande fångat i en allvarlig krissituation, kanske den värsta sedan självständigheten 1947. Det är en kris som berör såväl inrikes- som utrikesområdena.

På det nationella planet befinner sig det regerande partiet, Congress(I), som tillika är landets viktigaste enskilda politiska kraft, i total kraftlöshet. Spänningarna mellan statsöverhuvudet och premiärministern som båda tillhör Congress(I) briserade under våren i en öppen och otillständig konfrontation som ett tag hotade att försätta den konstitutionella regeringen ur spel. Rykten spreds nämligen att presidenten tänkte avskeda Rajiv Gandhis regering trots att denna åtnjuter 4/5 majoritet i det indiska underhuset, Lok Sabha. Trots att president Giani Zail Singh själv förnekade sådana avsikter gick ryktet därom ända tills han den 24 juli planenligt lämnade sin post — och ersattes av förutvarande vicepresidenten Venkataraman, lojal mot Rajiv Gandhi.

Mutskandaler

De olika skandalerna som skakat regeringen de senaste månaderna — är fortfarande hett stoff. Det handlar om påstådda hemliga bankkonton i Schweiz, som innehåller av folk på högsta nivå inom det styrande partiet samt om jättemutor i samband med köpen av västtyska ubåtar och svenska Boforskanoner.

Regeringen har endast lyckats skjuta problemen under mattan genom att tillsätta en juridisk undersökningskommission i samband med vissa sidoaspekter kring de schweiziska bankaffärerna, en undersökning på departementsnivå av ubåtsavtalet samt en parlamentarisk utredning av Bofors-affären.

Dessa manövrar har kanske hjälpt till att hålla Rajiv Gandhi skottfri för ett tag från oppositionens attacker, men det har skett på bekostnad av regeringens trovärdighet. Och oppositionen liksom den nationella pressen har klart visat hur dessa åtgärder endast utgjort försök att slingra sig.

Smutskastning

Regeringens sårbarhet har ytterligare avslöjats genom den smutskastning som riktats mot förre unionsministern V P Singh.

Det var Singh, som innan han i vintras förflyttades från finansminister- till försvarsministerposten gett tillstånd åt den amerikanska detektivbyrån Fairfax att börja kontrollera de schweiziska bankerna. Det var likaså Singh som senare tog initiativet till att utreda mutorna i samband med ubåtsavtalet — nu i egenskap av försvarsminister.

Singh har erhållit en image som en hederlig och principfast politiker, något sällsynt inom dagens regerande koteri, genom sitt korståg mot dolda ("svarta") pengar — som vissa experter beräknar uppgå till minst 60 miljarder rupees (30 miljarder svkr) i Indien idag. Men sedan han tvingats avgå även från sin post som försvarsminister i maj blev han måltavla för en högljudd smutskastning av ministrar, parlamentsledamöter och politiker som alla krävde att han skulle uteslutas ur partiet. T o m premiärminister Gandhi själv kallade Singh för quisling, och i början av juli kom också beslutet om att han uteslutits ur Congress(I)

Kämpar emot

Singh kämpar emot. Men när han reste hem till sin hemstat Uttar Pradesh (UP), där han en gång var chefsminister, för att söka folkets stöd i sin försvarskampanj, sökte man snabbt tysta ned honom. Och när det stod klart efter entusiastiska massmöten att Singh åtnjöt stor popularitet lät Rajiv Gandhis lokala satrap, statens chefsminister, förbjuda offentliga möten anordnade av Singhs anhängare, och vid ett tillfälle lät man t o m polisen skingra folkmassorna. Åtgärder som ytterligare lett till att underminera Kongresspartiets prestige. V P Singh-affären kan allvarligt försvaga kongresspartiet i dess återstående kärnområde — det hinditalande bältet i Nordindien.

Och mycket riktigt drabbades partiet av en brakförlust i delstatsvalet i Haryana den 17 juni. Congress(I) inte bara miste den lokala regeringsmakten, man fick endast in en handfull kandidater i det nya delstatsparlamentet. Förlusten var ett hårt slag mot Rajiv Gandhi, och den kan förebåda slutet för den karismatiska glorian kring dynastin Nehru-Gandhi som var Rajiv Gandhis enda legitimation för hans trontillträde som premiärminister.

Valförlusten i Haryana inträffade trots

att Rajiv Gandhi en månad tidigare i ett taktiskt drag avsatte den valda delstatsregeringen i grannstaten Punjab, fastän det styrande Akali Dal partiet under chefsminister Barnala hade stöd av en majoritet i delstatsparlamentet. Men genom att införa direktstyre i Punjab förlorade samtidigt den centrala regeringen den fasad som tidigare funnits av en sikhisk regering som fått svara för bekämpandet av de sikher som förespråkar Khalistan. Kongresspartiets högsta ledning chansade dock på att en tuff attityd mot Akali Dal skulle ge utdelning bland de i huvudsak hinduiska väljarna i Haryana och därmed säkra en valseger för Congress(I) Men den beräkningen slog alltså helt fel.

Massakrer

Nästa slag mot regeringen blev de våldsamma sammandrabbningar mellan hinduer och muslimer som bröt ut på skilda håll — i staden Meerut i Uttar Pradesh, i den gamla stadsdelen i Delhi och i staden Broach i Gujarat. Av dessa var händelserna i Meerut värst. Enligt några överlevande begick medlemmar av delstatens paramilitära polisstyrka PAC (Provincial Armed Constabulary) huvudsakligen bestående av hinduer, avskyvärda övergrepp på muslimerna. Det har framkommit att PAC vid ett tillfälle omringade ca 200 oskyldiga muslimer, stuvade in dem i lastbilar, sköt dem från nära håll och slängde liken i en kanal.

Det är inte överraskande. I årtal har en explosiv stämning byggts upp i Uttar Pradesh (Indiens folkrikaste stat med en betydande muslimsk minoritet), underblåst av de styrande politikerna i förbund med militanta hindufanatiska krafter — allt i syfte att förstärka Kongresspartiets stöd hos den hinduiska befolkningsmajoriteten.

Ett annat exempel i samma genre är massmordet på 41 människor tillhörande en speciell kast i två närliggande byar i distriktet Aurangabad i delstaten Bihar den 30 maj. Även om massakern tillskrivits en maoistisk grupp speglar det faktum att omkring 500 personer tillhöriga en viss nedtryckt kast deltog i lemlästandet att det handlar om en social konflikt.

Men medan oroligheterna mellan hinduer och muslimer i U.P. bygger på opportunistiska tillmötesgåenden till de sektaristiska och militanta krafterna av regeringar och politiker tillhöriga Congress(I), har de

regelbundet återkommande kast-sammandrabbningarna i Bihar sina rötter i det öppet uttalade stöd som delstatens Congress(I)-regering lämnar åt kast/klassförtryckarna, de högkastiga jordägarna.

Fiasko

På det internationella planet svärtas inte bara den indiska sekulariserade demokratis image av de hinduisk-muslimska oroligheterna, utan de har också direkt lett till våld mot hinduiska minoriteter på sina håll i Pakistan och Bangladesh. Ännu allvarligare problem i Indiens internationella förbindelser har utvecklats med det krig i full skala som regeringen i Sri Lanka iscensatt mot den tamilska minoriteten på Jaffnahalvön. Militära styrkor till lands, sjöss och i luften har vållat svåra umbäranden för den tamilska befolkningen i form av förstörd egendom. Dessutom brist på mat och förnödenheter till följd av utgångsförbud och en ekonomisk blockad av varor till tamilernas områden.

Hur lovvärt det än må vara att fördöma det massiva våldet mot en oskyldig tamilska befolkning, har det hela visat sig bli ett stort fiasko för den indiska regeringens populistiska politik gentemot Sri Lanka. Man har varit lika oförmögen att inta en bestämd linje mot de tamilska militanter som opererar från Indien och med indisk hjälp, som man misslyckats med att inta en tuff ståndpunkt gentemot den lankesiska regeringen vad det gäller att stödja den tamilska minoritetens legitima rättigheter. Orsaken är att man själv befinner sig i ett virrvarr med liknande separatist rörelser — i Punjab och på andra ställen. På så sätt har den indiska regeringen mist sin trovärdighet hos båda parter.

Kommunistisk enhet

I denna mörka bild av dagens situation är den enda strimman av hopp det växande samarbetet mellan de båda kommunistpartierna CPI(M) och CPI. De båda partierna håller alltmör på att dra sig mot en rimlig men ändå principfast inställning till olika nationella frågor, liksom för ett gemensamt handlande i Punjab.

De bägge partierna har å ena sidan kritiserat talet om att avsätta Rajiv Gandhis regering men samtidigt vägrat att stödja den korrupta regeringen i dess kamp mot en påstådd imperialistisk konplott att destabilisera landet. Detta har man vägrat trots milda påtryckningar från det sovjetiska kommunistpartiet.

På samma vis strävar man å ena sidan efter att skapa en bred folklig enhet på principfast grund, men samtidigt vägrar man att förena sig med vilka motståndare till Kongressregeringen som helst, dvs inkluderade högerkrafterna.

Men situationen är mycket kritisk. Framtiden kommer att ställa vänstern och de progressiva krafterna i Indien inför hårda prövningar.

Skoningslöst i Herat

2 190 civilpersoner dog i Herat i Afghanistan under perioden 1985 till juli 1986. Det är den färskaste siffran jag kommer över; sedan dess har många dött på grund av Sovjets blodiga ockupation.

Herat är bara ett exempel i raden; sammanlagt dog över 50 000 i Afghanistan under den nämnda perioden, ändå är det få som inifrån Afghanistan beskriver kriget och den afghanska vardagen. Stefan Lindgren är ett undantag. 1983 reste han i nordöstra Afghanistan, resultatet blev "Pansjir. Fem tigrars dal" (med fotografen Odd Uhrbom). I december 1985 tar Lindgren sig i stället till Heratslätten och på många sätt är denna resa viktigare än den förra. En nog så viktig anledning är att där bröt upploppen ut som till slut oroade Sovjet så pass att ockupationen inleddes. I dag finns, enbart i Herat, 40 000 sovjetiska soldater, vilket ska jämföras med 1 100 från regeringsarmén.

Viktigare ändå är att Lindgren i Herat — med hjälp av Unescostatistik och bilder tagna av Gun Kessle och Inger Hansen före bombningarna — kan visa hur Sovjets angrepp förstört många konstskatter; det är ett illdåd som nu tydligt och klart, inte minst med bildernas hjälp, dokumenteras i "I vargens gap" (Ordfront).

Stefan Lindgren berättar i klassisk rese-schildringsstil mycket rakt och enkelt om läget i Herat som bara ligger tolv mil från Iran. Före Sovjetunionens ockupation bodde där nästan två miljoner. I dag sitter rys-

sarna så säkert i sina fästningar och bombbar så metodiskt allt liv sönder och samman, att gerillaledarna allvarligt funderar på att evakuera hela befolkningen; det finns färdigbyggda försvars- och sjukhusanläggningar uppe i bergen. I dag fungerar inte en fabrik i Herat, el-verken är utslagna; Sovjet nöter ut motståndet, fler och fler tvingas att fly.

Men bilden är inte nattsvart. Hittills har ingen lyckats med att besegra afghanerna. Engelsmännen och ryssarna har försökt förr och Lindgren serverar ordentliga avsnitt om Herats historia och han tar upp åtskilliga av de frågeställningar som florerar i debatten, till exempel föreställningen att Afghanistan är efterblivet.

När han väl återvänder från Afghanistan tar han sig till Moskva för att i forskningsrapporter med mera granska Sovjets argumentering för sin "närvaro" i Afghanistan. Han möter en stark chauvinism, ett groteskt beskrivande av afghanerna som intet annat är än klassiskt överhöghetstänkande.

"I vargens gap" fungerar främst genom det rika kunskapsstoff som Lindgren presenterar. Men den är samtidigt spännande; mer än en gång är Lindgren livrädd, han kommer detta skoningslösa krig närmare än han önskar, ett krig som snart går in på sitt nionde år.

Och 2 190 blir 2 191 som blir 2 192 som blir...

Stig Hansén

Njutbar urdupoesi

The Penguin Book of Modern Urdu Poetry. Selected and translated by Mahmood Jamal. 165 s. £ 3.95.

En intressant, poetiskt njutbar och överlag tämligen lättillgänglig antologi. Ett utmärkt förord, av Mahmood Jamal, som belyser inte bara urdu-poesins historia utan också själva språkets. Femton män och två kvinnor — somliga från Pakistan, somliga från Indien, somliga i exil — är representerade. Här kan man följa hur 1900-talets urdupoesi utvecklas bort från traditionella uttrycksätt och slutenhet i fråga om ämnesval — mot friare versformer och bildspråk och mot ett öppet politiskt engagemang. Inte minst under trettitalet visade sig urdupoesin mäktigt att ge uttryck åt det folkliga missnöjet med den brittiska kolonialregimen. Själva de traditionella symbolerna kunde ges en ny innebörd, skriver Mahmood Jamal: "I en tid av kämpande nationalism och social förändring, blev den galne älskaren rebell eller revolutionär, galgen blev symbolen för härskarnas grymhet och den politiske aktivistens martyrskap." osv.

Faiz Ahmad Faiz (1911-84), presenterad i Sydasiens 1985:2, räknas som århundradets

störste urdupoet. Många gånger blev han fängslad och levde tidvis i landsflykt. Han förmådde fylla *gazelns* traditionella former — som naturligtvis inte framgår av Jamals engelska version eller min råöversättning nedan — med politiskt laddat innehåll:

*Trotsigt säger mig en tanke
hur ljuvt livet är i detta ögonblick:
de som brygger grymhetens gift
ska inte segra, varken imorgon
eller idag.*

*De kan släcka lamporna
där älskande möts;
men förmörka månen kan de inte!*

Bland de andra poeterna märks NM Rasheed (1910-75), den ledande modernisten, Ahmad Faraz (f 1936) av vilken nyligen "Människans anrop" (rec i Sydasiens 1986:3) gavs ut på svenska. Man förstår att den kvinnliga poeten Fahmida Riaz (f 1946) chockerade det litterära etablissemangen:

*På kroppens skam
faller ingen helighetens skugga
Men o gudar som styr denna jord
ni ska aldrig se
denna kvinna oren,
med en bön på läpparna,
ödmjuk vid er dörr.*

Anders Sjöbohm

ÄNTLIGEN FRED?

I en sensationell utveckling undertecknade den 29 juli Indiens premiärminister Rajiv Gandhi och Sri Lankas president Junius Jayewardene ett avtal som ska göra slut på inbördeskriget i norra Sri Lanka.

Men den singalesiska vreden över avtalet höll på att kosta Rajiv livet, i form av en marinsoldats gevär.

Vad som helst kan hända nu i Sri Lanka. Men kanske blir det verkligen fred, kanske...

SYDASIEN återkommer i nr 4/87 med utförligt material om utvecklingen i Sri Lanka efter det historiska avtalet!